

Приморске Новине

Лист ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА X • БРОЈ 187. • 10. МАРТ 1981.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

ИЗ РАДА САВЕЗА КОМУНИСТА

ЕФИКАСНИЈЕ ОТКЛАЊАТИ СЛАБОСТИ

Уводно излагање подnio Жарко Миковић. — У дискусији, поред осталих, учествовали Станка Гломазић-Лековић, Михаило Тиодоровић, Недељко Дапчевић и Лазар Шољага.

Комитет Општинске конференције СК, на сједници одржаној 6. марта, којој је присуство вала и радица група Предсједништва Централног комитета СК Црне Горе на чelu са Станком Гломазић-Лековићем, разматрао је активност организације Савеза комуниста на плану спровођења политике економске стабилизације и доношењу средњосрочног плана развоја комуне. Поред опште оцене да је укупна политичка активност свих организација друштвених снага на подручју наше општине са земљотресом на овама била врло садржајна и успјешна, на сједници је указано и на слабости које су ту активност пратиле, о чиме је било доста говора на шестој сједници Општинске конференције, одржаној октобра прошле године. Пропусти и слабости које се испољавају у раду појединачних средина, када је у питању спровођење политике економске стабилизације, разуђати су како је на сједници истакнуто, недоследног спровођења у живот самоуправних договора и прихваћаних ставова. У томе, као по правилу, предњаче оце радне организације које су у прошлoj години постављале с губитком. У свим тим организацијама извршено је повећање личних доходака и то мимо друштвеног договора о кретању личног дохотка. Општинска конференција СК поставила је задатак да се она средства поврате, међутим, то до сада није урађено, а ООУР за одржавање станови, не само да није повратила средстава, него је послије тога још једном повећала личне дохотке.

На сједници је истакнуто да се још увијек не зна колико су прекорачења на инвестицијама у протекле двије године — пријеђава се разним маханизмима са циљем да се прикаже како је, тобоже, затворен круг финансирања.

Зборови радних људи и грађана у мјесним јединицама и основним организацијама удруженог рада показали су и из слабости у конципирању средњорочних планова развоја. Стручне службе нису на вријеме и формисале радне људе и грађане па је изостао њихов допринос

у обликовању ових важних документа. Још нису донојети детаљни урбанистички планови што погодује дивљу градњу која је узела мања нарочито почије земљотрес. Понашање појединачних друштвених инстанци које би требало и могле да сузбију дивљу градњу не само да то не ради већ потпомажу ције тају овог друштвеног зла. Намење дивље саграђени објекат не сметано добије употребну дозволу, прикључак на струју, воду и канализацију, склапа се уговор за изнајmljivanje, чак се у добија кредит од банке!

В. С.

ДОБРА ПРОДАЈА КАПАЦИТЕТА

Угоститељско-туристички капатети на нашој ривијери продају се доста добро. У односу на исти период прошле године, гости из западно-европских земаља су у нашој земљи резервисали више од 25 одсто расположивих капацитета. На неким подручјима Црногорског приморја продаја је чак за 100% бола него у фебруару прошле године.

Ово је, између остalog, констатовано крајем фебруара на састанку представника „Југотурса“ и „Монтенегротуриста“ који је био посвећен анализи става на западно-европском туристичком тржишту уочи овогодишњег сезона.

Констатовано је да се гости из Западне Њемачке и даље највише интересују за нашу обалу, у првом реду за нудистичко насеље на Ади код Улциња и за

зато се обезбедио и заједнички

Стоп за дивљу градњу

Дивља градња опет је тема о којој се говори у нашој комуни, а о њој је — јер све више узима мања — било ријечи и на сједници Извршног одбора Скупштине општине, којој су присуствовали представници друштвено-политичких организација. Том приликом презентиран је податак да је у задњих пет година на подручју наше општине бесправно по дигнуто 88 стамбених објеката (од тога су 34 викендни). Такође је без дозволе дограђено 110 објеката за становље — све у приватном власништву. Главни мотив овако живе грађевинске активности је издавање што већег броја соба током туристичке сезоне. Речено је да се међу онима који се усуђују да

раде дивље налази приличан број чланова Савеза комуниста, што, свакако, веома негативно утиче на сужбијање ове појаве од које друштво има вишеструке штете.

Годинама се говори о томе како сузбији и зауставити дивљу градњу, али рјешења се не нуде. Намење, и даље траје дилема: да ли за уклањање бесправно подигнутих објеката треба чекати рјешење другостепеног органа?

Извршни одбор је констатовао да је бесправна градња велико зло коме се мора ставити на пут. Треба наћи начин како ће у старту бити спречавани они који подижу објекат без дозволе. Постигнути су закључци да треба ка дровски ојачати инспекционске службе и уклањати објекте који су подигнути без грађевинске дозволе. Препоручено је да се урбанисти заложе да грађани који желе да подигну кућу, и на тај начин, пријеште своје стамбено питање, што прије долазе до потребних папира који им га рантитују издавање грађевинске дозволе.

С. Г.

ПРЕД III КОНГРЕС САМОУПРАВЉАЧА

Општински одбор за припрему III конгреса самоуправљача Југославије направио је роковник одржавања расправа у радијима и другим организацијама и одмаралиштима. Радници не учествовали у разматрању суштинских питања и проблема о којима ће бити ријечи. У Одбору се истиче да је за извршавање овог задатка неопходно да се максимално ангажују основне организације Савеза комуниста и Синдиката у свим срединама, како би се обезбедило да у расправама учествују сви радници да се критички анализира сопствена практика, као и да радници износе конкретне предлоге, мишљења, сугестије у вези са садржајем и карактером одлука, ставова и питања на која III конгрес треба да да одговор.

У писму које је Општински одбор за припрему III конгреса самоуправљача упутио основним организацијама СК и Синдиката каже се, поред остalog, да сарадња између организација СК, Синдиката и Социјалистичког савеза за увођењу ове акције треба да дође до пуног изражавања.

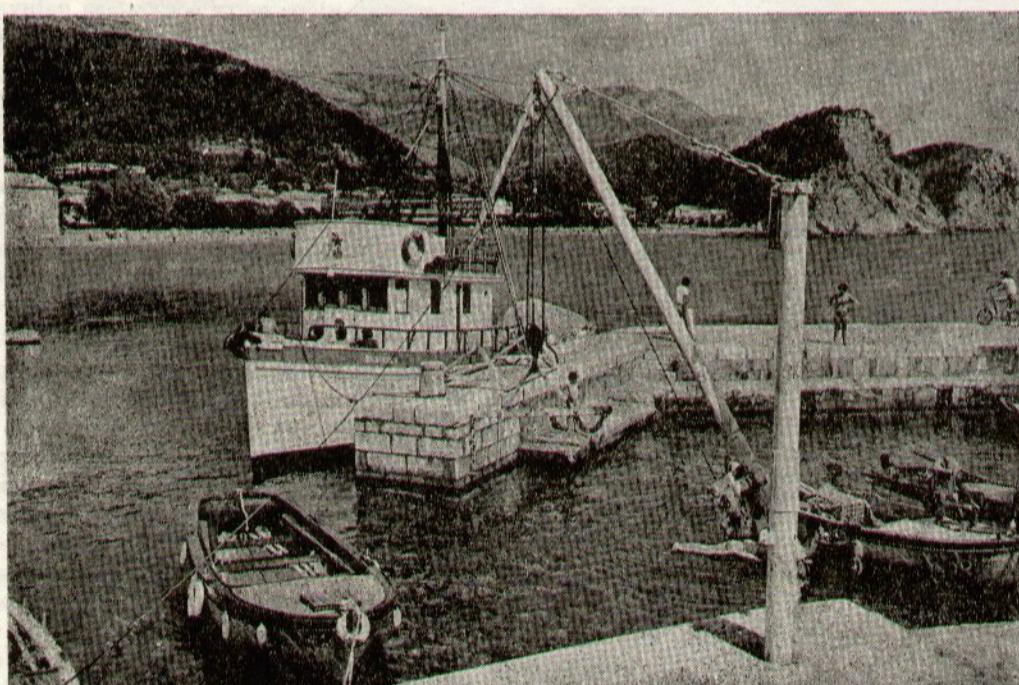
Додајмо и то да се роковником предвиђа да расправе треба одржати до средине овог мјесеца. Како је да сваки колектив назначен даје држављања расправе, Општински одбор је упозорио да се утврђени термини могу изузетно мијењати, али само уз његову сагласност.

8. март свечано прослављен

Секција за питње друштвеног положаја жене у Петровцу, организовала је поводом дана жена уочи 8. марта у хотелу „Кастел-Ласта“ сусрет жене с подручја наше општине са изложбом изузетно успешних женских ручних радова и изложбом фотографија жене — учесница у народно-ослободилачком рату и послијератној изградњи. Присутије је поздравила и отворила изложбу предсједник Секције Ангелина Трговић.

Дан жена свечано је обиљежен и у Светом Стефану. Секција жене у овом нашем познатом летовалишту приредила је већ традиционални пријем за мајке и сестре потиљулих бораца, носиоца Споменице 1941. и представнике секција из осталих мјесних јединица с подручја наше општине.

Културни центар организовао је у сали Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ пригодан програм.

На пристаништу у Петровцу

Снимио: Милорад Тодоровић

АКТУЕЛНО

Споразумијевање до рјешавања имовинско-правних односа (3)

Прије почетка радова на обнови Старог града потребно је сагледати значај имовинско-правних односа, чија суштина произилази из чињенице да обнова треба да се врши друштвеним средствима у организацији друштвеног правног лица на објектима који су својина приватних и грађанских правних лица.

Друштвена организација, у овом случају Самоуправна интересна заједница за културу и науку, прије почетка радова, мора са сваким од власника објекта правно регулисати све односе и утврдити ко ће, под којим условима и у ком року бити дужан да обави послове обнове на сваком објекту. При томе мора се поћи од основног принципа да сваки од власника има право да сам, и у својој организацији, обновља свој објекат и да му то право не може бити ускраћено. Он је обавезан да објекат обнови на начин како је то пројектом предвиђено и у року који буде одређен. Да би та обавеза могла бити постављена, сваки власник треба да има обезбиђене услове, у првом реду финансијска средства. Као што је већ истакнуто, сваки власник добије без накнаде пројекат. Сваком ће бити обезбиђен бесплатан пријеузак на комуналну инфраструктуру, а добије кредит за обнову из средстава национализованих за надокнаду штете грађанима. Извесно је, међутим, да средства кредита, који су лимитирани апсолутним износима, неће бити довољно за обнову већине објекта, с обзиром на сложене и скупе радове, условљене и строгим рестаураторским захтјевима предвиђених пројектима.

Кредитирање сложених и тешких радова и набавке специјалних материјала једна је од могућности да се рјешење заједнички нађе и обезбиђени извршавање ове обавезе власника.

ПОСЛОВНИ ПРОСТОР НЕ МОЖЕ БИТИ КОРИШЋЕН ЗА СТАНОВАЊЕ

Пословни простор и његов имовински статут у обновљеном Старом граду треба да буде предмет посебне пажње у регулисању имовинско-правних односа између Самоуправне интересне заједнице за културу и власника објекта.

Већи дио приземља објекта треба да буде обновљен, изграђен и уређен као пословни простор и да служи тој сврси. Један његов дио, међутим, мораће да буде предвиђен као саставни дио стамбеног простора власника који станују у својим објектима за оставе, мање магазине и слично. Дио тог простора раније је коришћен за становање, а његово даљње коришћење за становање требало би избајки или свести на најману мјеру, јер је тај простор за ту сврху недобран, а за пословне сврхе је драгоцен.

У непосредном проговарању са сваким од власника тачно ће се утврдити обим овог простора за сваки објекат посебно и за читав Стари град као целину, с тим што треба инсистирати да за пословне сврхе овог простора остане што је могуће више.

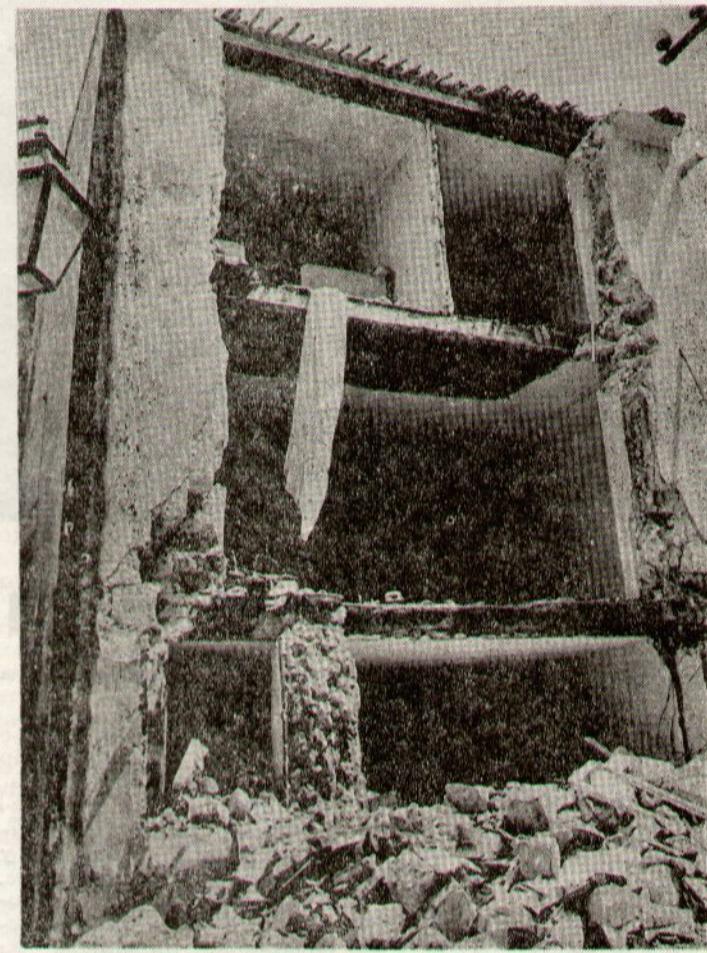
У обновљеном Старом граду пословни простор треба да буде од изузетне вриједности и друштво за његову судбину мора да буде посебно заинтересовано. Његово уре-

ход од тог закупа да служи за комунално уређење и опремање општине.

ОДУЗИМАЊЕ ЛОКАЛА НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР

Пошто одузимање локала од садашњих власника не долази у обзир, друштво ће с правом да захтијева да тај простор буде намјенски коришћен, одговарајуће уређен и опремљен у одређеном року, како то пројектима буде предвиђено и као такав даван на коришћење организацијама и појединицама који се баве дјелатношћу која је предвиђена да се одвија у том локалу. Имајући у виду да у такво уређење овог простора треба улагати велика средства, те да ће дио прихода који представља ренту бити ефикасно и перманентно одузиман, било би најнормалније очекивати да прије почетка обнове између друштва и садашњих власника дође до споразума о његовом уступању друштву уз правичну надокнаду. Та надокнада би власницима служила за финансирање обнове стамбеног дјела њихових објекта, и у том случају на истом објекту би се нашли као власници друштва и појединач у партнерском односу, тражили би јубиле сарадње и међусобног помагања у обнови сада заједничког објекта. То би организацији која заступа друштво и његов интерес омогућило већи степен и разноврсније облике помоћи власницима да би заједнички циљ био што прије и боље остварен.

Све објекте за које власници немају интерес да их обновљају и да се у њима враћају треба откупити уз правичну надокнаду. Власницима тих објекта треба да буде омогућена изградња куће на новој локацији ван Старог града и, у том циљу, куповина земљишта, коришћење кредита и ослобађање од говарајућег комуналног до-пријоса. Онима који желе остати стално у становима добијеним на привремено ко-

ришћење то треба омогућити с изгледом да њихово стамбено питање накнадно буде повољније ријешено. Лицима која желе да купе додијељени привремени стан и постану његови власници то треба омогућити, с тим што за ту куповину могу користити кредит добијен за обнову на Старом граду.

ЗАЈЕДНИЧКИ ИНТЕРЕС ДРУШТВА И ВЛАСНИКЛЯ ОБЈЕКАТА

Предмет строгог и прецизног правног регулисања треба да буде обавеза власника кућа у Старом граду да обновом својих кућа поврате друштвене станове, које су добили на привремено коришћење. Враћање тих становова треба унапријед осигурати и

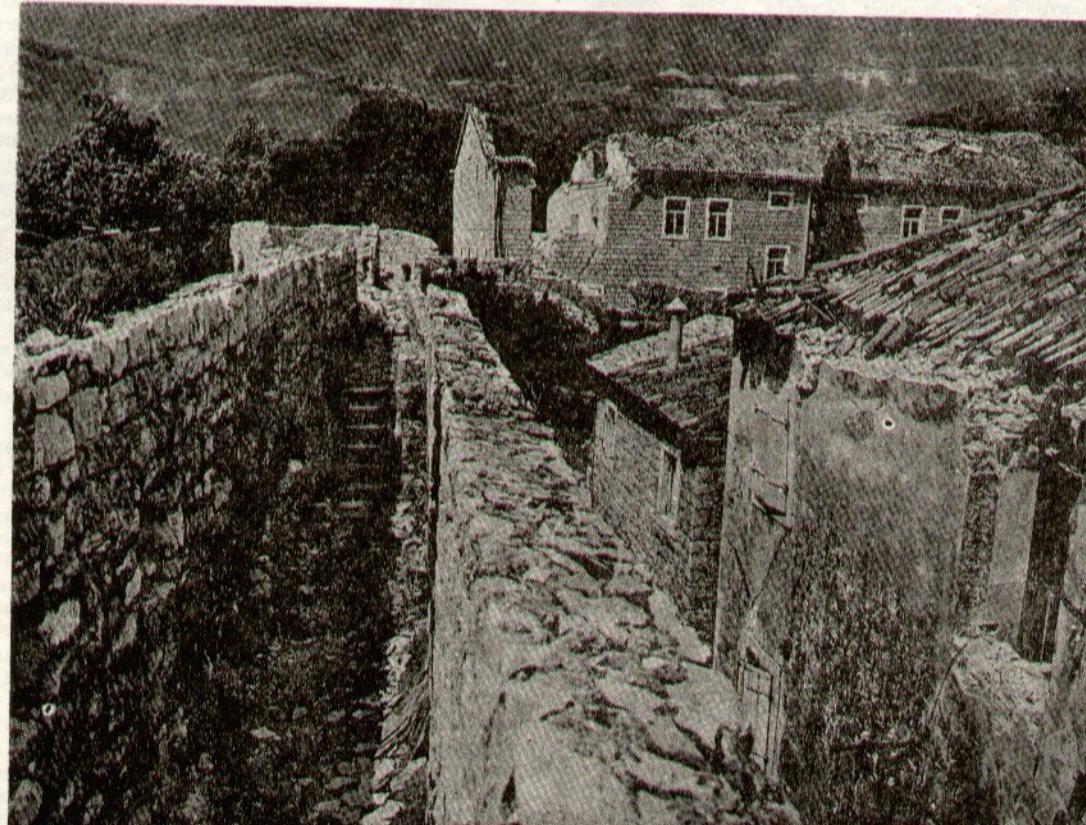
обезбиђити и не дозволити у томе никакве злоупотребе.

Средства, којима су становници купљени су средства за обнову старе Будве и предајом тих становова, када то је дође вријеме, треба да се та средства врате на финансирање завршних радова на Старом граду.

Рјешењима о додјели станови, уговорима о њиховом коришћењу, давањем одобрења потребних за обнову објекта у Старом граду све треба већ сада правно регулисати, а обавезу враћања друштвених становова максимално осигурати.

Заједнички интерес друштва и власника је дугорочан, иако сада може да изгледа како постоји противујачност између друштвених и приватних интереса власника објекта. Таква противујачност, међутим, не постоји, она је првидна, вјештачки се ствара и потенцијално опасност да заведе.

Противујачност постоји, али сасвим друге врсте — исмеју садашњих, уско схваћених, привремених и стварних, објективних и дугорочних интереса сваког власника објекта у Старом граду. Друштвена акција овде има златак доказивања тајког објективног и дугорочног интереса, да би он био схваћен и прихваћен и да се у сваком власнику зграде имао активан сарадник у процесу обнове Старог града. Споразумијевање у поинцијалу треба да буде главни облик рјешавања свих имовинско-правних односа у којим свака страна треба да покаже максимум разумијевања за потребе и интересе друге стране. То, међутим, не искључује примјену законских мјера у заштити интереса сваке стране у случајевима нереалних и екстремних захтјева, који могу да дјелују у питање нормалан процес обнове Старог града.

Треће љето је на прагу, а на бедемима Старог града нема штета

ЗАПИСАНО У ПОБОРИМА

Рало се више не износи на баштину

Побори су највеће сеоско насеље на подручју наше општине. У овом подловћенском селу живи 42 породице с преко 200 становника. То су претежно старији људи и жене, док су млади махом укључени у туристичко-угоститељску привреду, трговину и занатство, а један број се налази на школовању у средњим школама у Будви, Тивту, Котору и Титограду.

Као и ова села на подручју наше општине, Побори су у земљотресу тешко страдали. Сјетимо се само да је једац заселак — Крапина — готово изbrisан с географске карте као насеље. Но, вријеме чини своје — ријеke су залијечене и село је да-нас готово љеђше него што је било. Многе старе куће, које су биле и онако оронуле, саниране су средствима из Фонда солидарности, а има и нових, подигнутих на свим новим локацијама и темељима. Судећи по томе, стиче се утисак да су Побори кренули путем напетка — живи се неупоредivo боље него некада. Данас се услови живота у Поборима готово не разликују од оних у Будви или било ком приобалном насељу. Али, у Поборима се више не живи од пољопривреде. Имања, која су некада била до последњег крајичка брижљиво обрађена, зарасла су у коров, а на бујним поборским пашњацима не виде се више стада оваца, коза и крда го-да оваца, коза и крда го-сеоским проблемима, причао нам је Митар Зец, један од активиста овог мјеста.

— У Поборима се више не ради као некад — рекао нам је он. — Оно ради снаге што би могло обрађивати земљу укључено је у угоститељство и друге дјелatnosti vezane за њега. Рало се више не износи на баштину. Обрађује се само неколико мањих баштина колико за кујну потребу. Некада је у овом селу било преко 3.000 гравитационих крупних стоке, а данас их нема ни стотинак. Сточни фонд је спуштен, а услови за сточарење су изванредни. Популарно предно добро „Серво Михај“ покушало је да путем кредита обнови кооперацију и обнови пољопривредну производњу.

Но, без обзира на то, Побори, ипак, могу носити епитет најжирљије села у будванској општини. Посебно ових зимских дана, када се већи број младих налази на зимском одмору и проводи слободно вријеме у селу.

Три су актуелне теме о којима се прича на сијелима око огњишта или боље реви, око широра (јер отворишица више мало која кућа има): пут, струја и вода. Та питања су и предмет расправе на седницама Савјета Мјесне заједнице Будва II,

којој Побори припадају и на зборовима грађана.

— Најактуелније питање нам је пут — каже Митар Зец. — Самодоприносом и захваљујући помоћи коју смо добили од Општине изградили смо прије 18 година пут у дужини од пет километара. Пут је већ разворан, нарочито од када је почела експлоатација материјала из Башковића, који је ОГП „Титоград“ користио за изградњу пута Цетиње — Будва. Тада је било речено да ће након завршетка радова пут довести у исправно стање, па, чак, и асфалтирати. Али, све је остало на обећањима.

— Независно од тога, ми смо у Доњим Поборима приложима сељана скupili 70 милиона стarih динара, орочили их код банке и с тим средствима намјеравамо асфалтирајући пут. Горњи Побори су на исти начин обезбједили 50 милиона које ће употребити на проширење пута до Доњих до Горњих Побора. Већ смо постигли договор с предузећем „Партизански пут“ које ускоро треба да отпочне асфалтирање.

— Други наш, исто тако, крупан проблем је напајање села електричном енергијом. Струју смо довели прије 12 година. На наш електропровод касније су се прикључили и други, чак, и сепарација у Брајићима, тако да

је напајање села ослабило. И, иначе, линија се врло лоше одржава, тако да село остава и по десетак дана без струје. Образали смо се Електродистрибуцији и добили обећање да ће измијенити трафостаницу и обновити линију.

— Договор о изградњи водоводског стапљења је у други план, јер је описано да је асфалтирање пута прече, мада је и то једно од животних питања села. Иначе, пројекат за водовод је урађен прије четири године. Према ондашњим цијенима, вриједност радова за његово реализацију цијенила се на око 14 милиона динара. Доњи Побори су, што се тиче воде, у много бољој ситуацији. У селу се налази извор Вељак који је уређен и хигијениски заштићен, док се у Горњим Поборима вода још увијек захвата из отворених ублова.

— Надамо се — каже наш саговорник — да ћемо ове проблеме кроз годину — двije скинuti с дневног реда. Обезбјеђењем добrog асфалтнog пута, довoljno струје и воде за село значајно ће се побољшati услови живота у селу, што ће допринijeti да се људи задрже ту, а можда ће се неко и одлучiti да се врати и прихвати старог добrog посла — сточарења и земљорадње.

В. Станишић

Више девиза од туризма

Наша земља најлакше и најбрже може доћи до нужних девизних средстава преко инострانог туризма. Тако је прошле године остварено између 1,7 и 1,9 милијарди долара. Могућности су дакле веће — треба само искористити постојеће резерве.

Ово је, између остalog, истакнуто на савјетовању самоуправљача „Монтенегротуриста“, које је првих дана марта одржано у Будви, а присуствовали су му, поред осталих, и ТОНЧИ ЈАГАЗА, предсједник Савезног одбора радника угоститељства и туризма.

Констатовано је да је улога туризма у обезбеђивању девизних средстава у Црној Гори изразита и да је

потребно учинити веће напоре како би се створили што повољнији услови за бржи разvoj иностраног туризма. Неопходно је да се што више чује ријеч радника када се одлуčuje о томе какве објекте у угоститељству треба градiti, да се предузму конкретне акције на удруživanju рада и средстава са колективима из унутрашњости, како би се изградило што више смјештајних и других туристичких капацитета.

Било је ријечи и о томе како у практици функционише делегатски систем, о самоуправном организовању и о томе докле се стигло у расподјели према раду и резултатима рада. Дакле, о оим темама о којима ће бити ријечи и на предстојећем конгресусу самоуправљача.

С. Г

СУСРЕТИ

Гојко Куљача жељи да ради

Видо и Босиљка Куљача били су веома забринuti за судбину свог двогodišnjeg sinčića Gojka, kada su primijetili da s njegovim vidiom nešto nije u redu. Mada pod teškim условima života na selu pedesetih godina (pored Gojka, bilo je još četvoro djece za koje je trebalo obezbjediti hrab, a jedini izvor живота bilo je stocarstvo i poljoprivreda), ovi vrijeđni suprugini prijelišili su da potrage liječnika s vlastitom djetetu. Tako se Gojko našao na beogradskoj Očnoj klinici, gdje je ekipa stručnjaka pokupala da mu operacijom spasi vid. Operacija ne samo da nije uspjela, već je poslije ņe Gojko potpuno ostaо bez jednog oka, a u dvanaestost godini vid se ugasio i na drugom. Nesrećni roditelji i njihovog djeteta nije bilo krajja. Niže преостalo ništa drugo nego potraguti ustavnu koja će ga prihvati kako bi stekao bilo kakvo образovanje. Ni slutili nisu da se u njihovom slabašnom sinničiju krije snaga kojom će moći prebroditi krizu, otisnuti se iz sela i svojom nesalomljivom voljom i upornošću, steči образovanje i stručnost, chime ne nadoknaditi izgubljeni vid.

Гојко Куљача

Gojko Kuļaća se veoma brzo uklopio u posao poslije petogodišnje pauze nakon školovanja. Pacijentni Rekabiliteracionog centra u Kiseļaku radio se sjeđaju simpatičnom momču fizioterapeuta o kom je svojevređeno pisalo sarajevsko „Oslobodenje“ i emitovalo prigodnu reportazu Radio-Sarajevo. O tome Gojko iz skromnosti ne voli da priča.

Cada je ovaj mladi stručnjak ponovo u nepriјатnoj situaciji — prima lichni dohodak, a ne radi. A to je ono što on nikako ne želi. Naime, Rekreativno-rehabilitacioni centar u Budvi je nakon zemljotresa priopćen Dому zdravlja. Pošto je hotelski kompleks na Slovenskoj plazaji porušen, oprema Centra prenijeta je u hotelski kompleks Badići. Rukovodilač Centra dr Vladimir Popović je napustio Budvu i od septembra prošle godine Centar ne radi. Savremena oprema stoje neiskorišćena. Šta više, Radnički savjet Domu zdravlja donio je odluku da je prda!

— Истина, ja сам за ово заинтересован и из личних разлога, jer želim da radim u Budvi i to u svojoj stuci. Tешко mi pada da primam platu, a da ne radim. Ali ne говорим о томе само zbog личne заинтересованosti. У крајnjem slučaju, ja bих, mogu, dobiti posao ponovo u Kiseļaku, ali, zašto kada ovdje postoje svaki условi za rad, a takođe i potreba. Nesхватljivo mi je da drugovi u Domu zdravlja, kao i budvanski ugostitelji, neće da uvide важnost ove установe kako za potrebe становništva budvanske opštine tako i za budvansko ugostiteljstvo i turizam. Mislim da sudbina bivšeg Rekreativno-rehabilitacionog centra zaslužuje pažnju i društveno-političkih instanči budvanske opštine.

С. Станишић

Пролеће је на прагу

Још увијек је зима. Велика, права и каткад са снijегом. Сутра ћемо рећи: незаборавна као што је било и оно наше претходно љето. Као да незаборавно не иде без незаборавног.

Једноставно, као да немамо времена да се сјећамо. Кладно нам је. Чести су пренуди струје. Кажу: бура је разнитовала електроводе. Срушала бандере. Са сјевера стижу вијести само с једном поруком: снijег дубок пола, један, два метра! Путеви не проходни или праходни — уз обавезну зимску опрему. У тренутку кад смо се сви упрегли да подупремо стабилизацију, зима нам односи енергију и као да се пропиње да нас осиромаши.

Ипак, колика је то велика разлика: између зime у планинским, континенталним предјелима и зime овдје, посред мора! Они, с тих страна, пјерованто кажу: лако нам је за њих, они су на мору. Ами, опет, гунђамо: шта то би са зимом? Никако да престане. Стално хладни вјетрови, а температура, бар у рачим јутарњим часовима, као да не умије да прекорачи нулу. Или је негде испод ње.

Разлика је у декору. Имамо зиму медитеранску, буџанску, приморску. Море и снijег могу само да се глеђају из даљине. Постоје природне границе докле тај снijег, симбол зime и хладноће, смије да "закорачи". Они су на "трћем ланцу ловћенског бреговља". Не зна се тачно где, али се голим оком могу видjeti. Може то нешто да нам значи, то што знамо докле су границе снijега. Бар као утјеха. А, у ствари, изгледа нема баш велике разлике између оне "праве" и ове медитеранске зime. И они и ми не можемо без лож уља, плина или електричне енергије. Користи ли неко од нас угљ? Дрва — да, али и њих ријетко. То не иде заједно са комфором који смо себи створили. Да ли баш не иде? Рекло би се: не иде — бар према томе како се ми понашамо. Има ли неког међу нама, ако га слушајмо позове ријетки домаћини, да посједи поред отњинита, — има ли неког који би одбио такав позив? Нема! Ако мало сједнемо, уз кафу, традиционалну лозу, ако мало поразговарамо о људима и времену, па неко спомене отњиште, окућницу, пуне таване праштите, сушених печеница, ми, његови слушаоци, најприје уздахнемо. Затим, свако би од нас имао да исприча по неку успомену везану за то отњиште. Не вјерујем да би чеко читао за вријеме кад би се о томе говорило.

Ето, такви смо — волимо да се сјећамо незаборавних доживљаја из наших старих домаћина поред отњишта, али нам је нездјено да промијенимо "енергију". Лакше нам је да упалимо ауто, скокнемо до пумпе, окренемо пречијач термоакумулационе пећи. Зато чинимо само зато што нам је лакше? Да ли то "лакше" значи и да нам је боље?

Пошто снijег није "закорачио" у Будву, малишани су му пошли у сусрет

О БУДУЋНОСТИ

Из незаборавног љета, ушли смо у незаборавну зиму. Какво нам је то долази? Можда, такође, незаборавно? Иако је март, и неколико нас мјесеци дијели од љета, хтјели или не, морамо да мислимо на то љето што долази. Уосталом, ми смо, тјеретски, већ ушли у сезону. Сви туристички објекти су "кренули". Не ради се у правом смислу те ријечи, али је "прозивка" на неки начин извршена. Туристички, односно угоститељски радници уходавају се и навијавају на посао. Прошли су годишњи одмори. Многи од нас завршили су послове, а многи тек почину: трчкарају до Општине, Урбанистичког завода, до стоваришта — да сврше неки посао. Сад су посљедњи тренуци кад то мугу. Истина, има посла и око објекта. Треба почишћити круг, плаже, покупити боце из травњака покрај базена и тераса. Али, вјеровали или не, ријетко који објекат има грабуљу или који се ради без алата?

Другарице, у таквим приликама, ужурбано завршавају ручне радове на радном мјесту! А код куће, и у комшијуку, кад их упитате како иде работа, одговарају:

"Никако! Не знамо зашто су нас сад звали? Грабуљу се и чисти круг, а то није за њежнији пол, требало је да се узму радници да то ураде". Требало је стварно: зашто да се радни свијет доводи у неугодан положај! Али, кад би се повела ријеч о стабилизацији, ми бисмо увијек рекли како тамо неко други нема везе с послом, како се не штеди — директори се возе лијепим аутомобилима, имају велику репрезентацију. И,

Припремимо се: пролеће је на прагу.

Раде ЈОВИЋ

На најљепшијој обали

Сидни Фарен, електроинжењер из Шри Ланке, заљубљен у туризам и нашу оваду, осам година проведених у Бечићима, у међународном омладинском центру, убраја у најплодније раздобље свога живота.

— Ко сте Ви, Сидни Фарен?

— Грађанин Шри Ланке, из Коломба, двадесет година живим у Југославији. У почетку — као студент, касније — као туристички радник, а то сам постао захваљујући овој обали. Међународном омладинском центру, природним љепотама ове красне земље и радним људима агенције "Караван" из Београда која ми је омогућила да упознам једну нову област људске дјелатности.

— Је ли вам Сидни Потје рођак?

— Није. Ипак, имамо нешто заједничког. Он боље глуми од мене, а ја боље пјевам од њега.

Размишљам: Сидни Потје и мој саговорник имају пуно заједничког. Пут једног и другог трасирају је непрекидном борбом за афирмацију оних вриједности које ће љубави и људима донијети више мира, хране, љубави и доброте.

— Седамдесетпрве дошао сам са својим оркестром "Ју ниори". Јето је било пре красно, људи жељни забаве. Све сам завојио око себе, и сви су ме завојели. Не сјећам се ко ми је предложио да постанем културни референт Међународног омладинског центра. Пристојио сам и остао ту осам година. Сад сам на истој дужности у агенцији "Караван".

— Можемо ли да разговарајмо о неким аспектима међународног омладинског туризма?

— Да не сужавамо тему. Нека буде о међународном омладинском туризму. С пословног и организационог аспекта, туризам младих дјеји се у двије категорије: Исток-Запад.

Основне карактеристике омладинског туризма са Истоком произилазе из масовности. Млади из социјалистичких земаља радо долазе код нас. То је организовани туризам, остварује се на бази реципрочне размене. И културно-естетске форме углавном су рутинске, али то не значи да нису богате: посјете радним организацијама, размјена фолклорних ансамбала, музичких група, излети, разговори с нашим омладинским руководиоцима, предавања, фильм. Мало има превода наше литературе на језике народа који нас посјећују, нисмо у могућности да младима обизије-

димо добре библиотеке ...

Запад се огледа у индивидуалном опредјељењу младих да нам долазе. Гости су нам непознанице, трудимо се да откријемо шта их највише интересује. Сналазимо се. Требало би да имамо боље програме. Добро љето и изврсне плаже надокнађују наше слабости.

У пракси је, ипак, све бољатије, јер долази до спонтане допуне оног што организатори могу да понуде само на папиру. Млади се упознају међусобно, размјењују искуства. Отвореност Југославије им помаже да се можда, први пут, негде, млади Запада и Истока срећу, да се исказују и поразговарају.

Сидни Фарен, музичар, чест је гост ТВ Београда и разних радио програма. Аутор је занимљивих забавних композиција. Електроинжењер, некадашњи грађанин Коломба, сада Београда, разговара с нама и, у исто вријеме, обавља један од својих редовних послова. Припрема Диско клуб у МОЦ-у. Зато је с управником Читаковићем дошао из Београда. У Бечићима борави неколико сати, затим одлази у Дубровник, а одатле у Лондон — на уговорање група за нову сезону.

Наш гост и наш домаћин, Сидни Фарен, спонтаним држављем, професионалношћу, својим погледима на живот, одговара, у исто вријеме, на једно непостављено питање:

— Тамо где могу да радим оно што волим, осјећам се као да сам код куће. И наставља: — Још нисам упознао човјека који се у Југославији није осјећао као код своje кућe.

— Па кад се већ тако осјећате, кажите нам, шта бисте да сте главни архитекти ове обале, шта бисте допунили и измјенили? Шта бисте учинили да обала буде љепша, здравија, атрактивнија?

— Очистио бих, прво, плаје. Наредио бих да се изгради низ пратећих објеката за општу забаву. Изградио бих што је могуће више малих ресторана са специјалитетима свих земаља и свих народа који навраћају на нашу обалу. Јесте ли се упитали зашто на овој прекрасној плажи нема, чак, ни сладоледа? То код нас радије дјеца, а и она само кад их не мрзи...

Један лијеп зимски дан у Бечићима. Заједно смо на обалу. Ђутимо. Јадран се простира испред нас. Мој саговорник тихо каже:

— Заљубљен сам у ову обалу.

Раде ЈОВИЋ

Највише хотела у Будви

Обнови оштећених и изградњи нових угоститељско-туристичких капацитета у нашој Републици, посебно у њеном јужном дијелу, биће посвећена знатна пажња предвиђено је у Средњочорном плану развоја туризма и угоститељства у Црној Гори.

У наредних пет година биће изграђено више хотела са укупно 11.000 кревета, а до 1983. биће подигнути објекти са 5000 кревета. Највише нових хотела биће изграђено у Будви. Само у атрактивном туристичком насељу на Словенској плажи биће подигнуто око 3000 кревета. Адаптацијом и додавањем „Авала“ и „Могрене“ добиће их се око 700.

Број кревета до 1985. године биће повећан и у другим облицима смјештаја: домаћој радиности, аутокамповима и туристичким насељима. Рачуна се да ће до 1985. године ти капацитети у Црној Гори бити повећани за 28.000 кревета.

• А МЛАДЕЋ • О МЛАДИМА • РАДЕ СЕБЕ •

ТРИДЕСЕТСЕДАМ ШТАФЕТА МЛАДОСТИ

ПРВИ МЈЕСЕЦ пролећа 1945. године наговједавао је да ће заједно са топлим данима доћи и копачна слобода. Њемци су још увијек пружали живљавати отпор, али су, ипак, доживљавали агонију.

У својој радости због првог пролећа у слободи млади из Крагујевца досјетили су се нечег сасвим изузетног — да 25. мај, рођендан друга Тита, честитaju штафетом. Времена за спровођење у животе те замисли биле је врло мало. Замолили су раднике Фабрике оружја (данашњих Завода Црвена застава) да им израде штафетну палицу. Нису знали како она треба да изгледа, а радници — још мање. Ипак, половином маја предали су младима дугуљасти цилиндар од сјајног лима.

Било је кастро да траке савијет од неког умјетника, а не пријатно да однесу такву штафетну палицу, па су ријешили да сачине књигу с потписима омладинаца и омладинки из крагујевачког краја. Одмах је почело прикупљање потписа. Око 15.000 младих написало је своје име испод честитки и најљепших жеља упућених другу Титу за његов педесет и трећи рођендан. Од листова с потписима направљена је лијепо укоричена Плава књига; 24. маја могла је д'јкрене из Београд.

Али тога дана, пошто је Централни одбор УСАОЈ-а прихватио идеју младих из Крагујевца, као главном грађу хрили су праве штафете палице из свих крајева наше земље. Тркаче су дуж пута дочекивали народ и омладина, бодрили их и, испраћајући им, уручавали своје поздраве другу Титу.

Било је предвидено да се 24. маја увече све штафете састану на Славији — данас је то Трг Димитрија Туцовића. Крагујевчани су стигли међу посљедњима. Заједно с носиоцима штафетних палица упутили су се ка Белом двору. Тамо је рођенданске порuke, у име друга Тита, који се налазио у Загребу, примио Митар Бакић. Међутим, слједећет јутра стигла је порука из Загреба да друг Тито жели да их види све лично.

У Загребу је друг Тито примио све штафете и Плаву књигу и читав сат провео у разговору с младима који се завршио пјесмом и колом.

Али, био је то разговор у

коме је највише ријечи било о обнови земље. Какав је то био задатак данас је тешко и замислити. Нека то по-каје само неколико података: пред рат Југославија је спадала међу најнеразвијеније земље у Европи, а у току рата изгубила је, поред милион и седам стотина хиљада становника, готово петину народног богатства.

Слободу је дочекала са 500 хиљада разрушених зграда, више од половине уништењих пруга, локомотива и вагона, преко 60% потопљених бродова дуге пловидбе, са разореним путевима, мостовима, лукама, болницама, школама, са однијетим цјелокупним кованим новцем, левизама, драгојсностима и племенимтим металима. Требало је почети, такорећи, од почетка...

„Ми смо сада извојевали слободу. Уништили смо варљске испријатеље. Али сада долази нова борба, борба за изградњу и обнову. Ја сам ујверен да сте ви потпуно спремни за ову борбу и да ћете дати свој велики допринос том великим дјелу“.

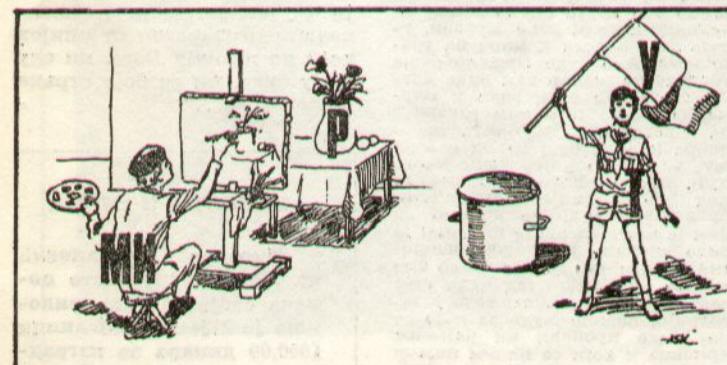
Да је омладина озбиљно схватила Титове ријечи свједочи сних 16 милиона добровољних радних дана у пареџној години, прогедених на акцијама. Бројка постаје још импозантнија када се зна и ово: у тој, 1945. години, обим индустријске производње био је, и поред толиког залагања, за петину мањи него прије рата, да би већ у наједној години за тачно толико — био премашен.

Бис је то сјајан почетак у години када су већ биле изграђене двије омладинске пруге, Брчко — Бановићи и Шамац — Сарајево, Фабрички тешких машина алатљика „Иво Лола Рибар“, па Фабрика парних котлова код Загреба... Убрзо затим и очеће изградња аутопута Братство и јединство, а и са грађењем првог града у новој Југославији, Новог Београда...

На стадиону ЈНА 1958. године другу Титу уручен је дванаести пут штафета са рођенданским честиткама. Он је тада рекао:

„...На крају, другови и другарице, омладинци и омладинке, желио бих да 25. мај буде увијек смотра наше младости, желио бих да то буде дан спорта наше Југословенске омладине, дан физичке и духовне смотре“.

РЕБУС * РЕБУС * РЕБУС * РЕБУС

Рјешење: МИ слика Р ланац вије ТУ — Мисли Карло на Цвијету

И тако редом: сваке године је 25. мај прослављан љепше и свечаније — свака нова година доносила је веће и боље резултате у изградњи наше земље и јачању њеног угледа.

У прву годину девете деценије, иако без друга Тита, наша земља улази с резултатима који свједоче колико се напредовало од оног времена када су млади трчали боси да би му пренијели рођенданске поздраве из читајве домовине. Поређења ради, само произађња обуће по расла је од 1947. за преко шест пута, данас имамо три пута више угља, десет пута више челика и преко 1830 пута више нафте него прије три деценије. Ваздухом се данас превозе двадесетак пута више путника, имамо десетак пута дуже пруге, тридесетдвадесет пута више струје, двоструко више школа, дванаест пута више факултета. Од рата до данас факултетски диплому стекло је око 750 хиљада младих, а титулу доктора наука преко десет хиљада.

Свјесни тих резултата, постигнутих на Титовом путу, ове године ће млади из наше Републике понијети Штафetu младости из Титограда, са обавезама и зајетима да се тим путем настави, са заклетвом којом почињемо и завршавамо свако наше славље:

„Друже Тито, ми Ти се кунемо да са Твога пута не скренемо!..“

ПЕТНАЕСТА НАРОДНИХ ПОСЛОВИЦА

- Дугачки пост вјеру мрзи.
- Да се помами, мало би му се познало.
- Ако слијепац слијепи води, обадва ће у јаму пасти.
- Бестијама и јарца можеш метат' за свеца.
- Велика дрвeta дugo расту, али зачас падну.
- Што молитва дужа, то гријех тежи.
- Ђелава је ласно о-брјати.
- Живио и остарио повијена репа.
- Залуду се недружнина дружи.
- Мирни коњи кусе репове носе.
- Ријечи треба мјери-ти а не бројати.
- Тешко се кадијом назвати, а онда до-ста меда и масла
- Ласно је туђим рукама за врело га-жје хватати.
- Највише човјек грјехова себи опрости.
- Јакој мишици сваки стријеле додава.

НАЈМЛАДИ САРАДНИЦИ УЗ 8. МРАТ

МАЈКА

Ко нека вила
што те миљује у ноћи,
ко повјетарац прољећни
кад запира

мајка те свјежим дахом
напаја, док спавац и сањаш.
Њене те очи гледају будно
помало забринуто или чудно?

Оне гледају отворено, широко,
са пуно љубави и среће.
Ти спавац и сањаш,
а оне те гледају дуго и дубоко.

Мајка је твој сапутник и друг,
борац који се бори
за твоју срећу,
она је највеће срце на свијету
тиха и чаробна ко дјечје око.

Данијела Лауташевић, VIII

ЉУБАВ МОЈЕ МАЈКЕ

Моја мајка личи на пупољак с разиграним гранама јоргована.

Марко Пламенац II

МОЈА МАМА

Моја мама никад није сама. Она никад није тужна. Увијек је весела. Када сунце сија веселе смо и мама и ја.

Марица Кузњецов, II

МАЈЧИНЕ РУКЕ

Кад сам била мала, мене је мајка миловала својим лијепим, њежним рукама. И сад, кад сам вељика, мама ме мази, миљује, пружа ми пажњу и помаже ми. Кад сам болесна, доноси ми чај, лимунаду и разну храну — све својим лијепим и златним рукама.

Кад полазим у школу, мама ме са осмјехом поздравља, а кад долазим из школе, радосно ме дочекује.

Лидија Јекић, II

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

НОВЕ КОМЕТЕ

Посљедњих мјесеци 1976. године су објавиле вијести о проналаску комете Вест. Ево неколико информација о њој. Ову репатицу пронашао је Ричард Вест 24. септембра 1975. Тада је она оставила слаб траг на фотографској плочи, која је експонирана 60 минута. Касније је утвђено да је она снимљена још раније: наиме, сличних трагова било је и на неким снимцима од 10. и 13. августа 1975. Користећи се овим подацима, израчунати су елементи путање тог тијела, а његово посматрање настављено је са инструментата.

Уочено је, рецимо, да има ћејко, него четири језгра, што би значило да у кометиној гла-ви има четири видљиве концептације материје. Приближава њему Сунцу репатица се, нара-вина, повећа и сјај и дужина репа. Сјај је порастао тако да је у току фебруара и марта 1976. било могуће видјети га голим оком. Сунцу је репатица била најближа 25. фебруара 1976. на око 30 милиона километара. Сада се већ удаљује и од Сунца, а и од нас. Данас више није видљива слободним оком. Овај појава није била тако упечатљива, комета није била тако сјајна и „репата“ да бисмо је дуго памтили. Али, свакако остаје у списку пронађених комета.

Иначе, 1976. године пронађене су три репатице. Прву комету, пронашао је Вредфилд 1906. године. Веома је слабог сјаја, не може се распознати да је репатица, али, пре-ма положају и кретају, одговара предвиђанима за ту комету. Перид јој је 6,2 године — то значи да јој треба 6,2 године да обиђе своју издужену путању, у чијој је једини жижи Сунце. Треба се подсјетити да се комете могу посматрати само када су у близини Сунца, а у већем дијелу путање су невидљиве.

ПОДИЈЕЉЕНА СРЕДСТВА ЗА ФИЗИЧКУ КУЛТУРУ

Након пет заказивања и одлагања, делегати Скупштине Самоуправне интересне заједнице за физичку културу најзад су се састали. На очевном реду била је расподјела средстава за изградњу спортских објеката и за рад спортских друштава и клубова.

Делегати су одлучили да се Пливачком и ватерполо клубу „Будва“ додијели 16 милиона динара. Ова средства добијају се из Фонда за обнову и развој подручја пострадалог у земљотресу (дио нахијења за обнову и изградњу спортских објеката).

Пошто је клуб располагао пројектом и уредном документацијом, средства су омака дођијелена, а остало је нераспоређено још око четири милиона динара. Да би се и она расподијелила, потребно је да остало клубови припреме пројектну и другу документацију.

Напомињемо да су радови на пливачком базену у градској луци већ поодавно започети и да ће добијана средства добро доћи да се послови на овом за Будву значајном објекту што прије за време.

Г.

Помоћ боксерима

Боксерски клуб „Будва“, млад спортски колектив, основан прије двије године — све више налази на разумијевање осталих спортских и других колективова. Недавно му је Беобанка поклонила спортску опрему — мајице, а Међународни омладински центар из Бечића тренерке. Спортску опрему у вриједности 5000 динара додијелило је Боксерски клуб „Нови колектив“ из Новог Београда, док су боксери београдског „Радничког“ упутили 10.000 динара. Помоћ су најавили „Црвена звезда“ и још неки спортски колективи.

— Ипак, највећу помоћ дао нам је ООУР „Хотел Бе-

чићка плажа“ — каже Павле Бучај, тренер боксера „Будве“. — У хотелу „Бељви“ дођијелена нам је на употребу просторија у којој се изводе тренинзи.

Боксери свакодневно тренирају. Често и наступају, мада у Црној Гори не постоји републичка лига у коју би били укључени. Али, ту су разне друге спортске приредбе, где се чланови овога клуба огледају. Већ се постижу и резултати. Двојица боксера су чланови репрезентације Црне Горе: Дејан Јовановић (бантам) у сениорској конкуренцији и Видо Ратковић (полусредине) у омладинској. Иначе, клуб има дванаест боксера, а заступљене су све категорије.

МОЛИМО ВАШУ ЕКСЕЛЕНЦИЈУ

Дана 27. септембра 1711. године владика Данило обраћа се Карлу Пизанију, генералном провидуру за Далмацију и Албанију, ријечица: „... Ми понизни митрополит скендериски и приморски и сви кнезови, главари и старешине са општот скупшином Црне Горе, Брда и Приморја молимо вашу екселенцију да нам учините љубав, издајући нам пашо... како би мирно могли... послати неколико људи лађом до Сењске Ријеке. Шаљемо их преузвишеном руском цару Петру Алексејевићу, великом самодржцу“...

Пошто, вјероватно, није добио одговор од Пизанија,

владика му поново пише најавијујући дана, али у нешто другачијем тону: „... Нека ваше господство зна да, акобогда, ми са педесет гла-вара морамо отићи у Русију да се поклонимо цару и да му захвалимо на његова дивна писма која нам је писао, или ми не можемо около мимоићи и не питати ваше господство, шта више... тражимо вашу препоруку, како би нас сваки град и свака земља достојанствено примила и испратила.“ Затим, 27 новембра 1711. шаље треће по реду, оштрије интонирано писмо, насловљено „премудром господару сваке части достојном, кавалијеру Јеролиму Букију“ у коме налазимо и слиједеће редове: „... Нека зна ваше господство како се ми чудимо за незгоде које се већ дugo времена дешавају и за ваше ћутање, пошто се нијесте уđoстојili da mi pišete као што раде господа. Видимо да сам је жао што се је ова земља предала преузвишем руском цару, православном и, акобогда, грчком, српском и бугарском императору... Сигурно да вам је жао што смо се потчинили цару Петру и што смо му обећали да ћemo се борити и да ћemo бити његови баш онако као што нам је писао...“ Писмо се завршава ријечима: „Тако знајте и Бог вам дао свако добро!“

РАДИ ВЕЋЕ ЉУБАВИ И МИРА НА ГРАНИЦАМА

Двадесетшестог фебруара 1713. године владика Данило се обраћа Николи Контаринију и ословљава га као пресвијетлог и преузвишег, „по преводу го споди млетачкој софрапровидура о Котору и Новога, Арбанаје и Херцеговине: „... Сада имамо на уму и на срцу да пишемо ово друго писмо вашој екселенцији ради веће љубави, узајамних односа и мира на границама. Ако буде жељело ваше господство, и ако вам буде драго, све може бити тихо и мирно. О ономе што нам говорите да Млетачка Република же је добра и воли овај народ и земљу, били смо узвршани много пута преко писама и директно кад смо долазили млетачким представницима. Не видимо да нам је ишта од онога што нам је било обећано извршено, напротив, од вас нам долазе свако вријеђање и сваки јајд као што сада мучите и злослављате у затворима невиле људе за које се не може пронаки није срећују и који се никада нијесу оправдани о преведрога дужда...“

У писму датираним 18. јануара 1726. године владика Данило

подсећа Габријела Волда да је „сва ова крајина тврда мурја свему стају преврдрога принципа“ и жали му се што се пишу „лажаве књиге“. Десетак дана касније, 2. фебруара, обраћа се њоју у другачијем тону: „... Ми смо сад на голем труд пишувши и молимо ваше поштовано го сподство да ово скоро, скоро умирите, али видимо да не ходеће, него спомињете неке освете и неко покланајте ново и старо недоброчинство, а ми чистије и гравије кажемо како чисто и знамо и осједочено је и чувено по васему свијету, како су ови људи у ову крајину ваздали вјерни, и часни, и јунични.. и први поштеностију от свега свијета колико Пашировић, толико сви Приморци, и Црногорци, и Ђрђани, и сва ова крајина, него су се от скоро смели и позлили, а све от нестиме, и от слободи и неправедна суда, и страдања господске за освету, а то ије господи речено от Бога да потичу људе на освету на да их уче на мир.. и да их зову на суд, пак онда нека виде тај је за милост, тко ли за погубљење.“

НИЈЕ ПРАВО ВЈЕРОВАТ НЕПРАВДИ

„... Ми смо се архипастирски трудали“ — цитирају изводе из писма упућеног 18. октобра 1726. Боду — „овцу от вука.. ма видимо чудо да су горе поклате од крштенијех вукова и смели су се сви добри и прави пастири и не знаду од кога ће их прије бранит. Зато је потреба от велика и права судца који ће ове смутње и ове неправде очистити и одријешити.. Није право вјеровати неправди и неправедијем заминијама, негоје право било наше писмо вјероват које смо ончас били за то писали чисто и право како прави архипастир и рекли смо да се никому ништа не вјерује, ма они слављубиви и суперби и грделиви кнели су и учинили су да (се) испуни њихова грделивља волја и да буде њиха (њихова) неправда права и вјерована и хоће да толике душе стope за то..“

У писму из исте (1726) године владика Данило пише Боду: „... Не могу писати ни на кога клевету, ни обличење, пастир бо јесам, а не шапатник, ма ће оне зле своја дјела обличит и у зле погнат. Дава се само на значаје како се неки лудо и неправедно писаше у господе на праве читаве два Бјелице који су сад прави у галију и стога се све ово замути и пролиште се толике праведне крви, а они лажци, који лажаво пишу, у bonaу почивају до су да Христова..“

Петог маја 1727. године Владика пише истом провидуру: „... Ја никому зла не хоћу, Бог зна, ма хоћу правици сиромасима који крв проливају,“ а 18. јуна се жали: „... зашто ми додијаше сузе правијех Христијана који су напаставани и насиљавани и изаслати от оних који не познају Бога, ни слушају суда, ни се боје страха господскога..“

УМЈЕСТО ПОМЕНА

Миодраг Дрекаловић из Петровца, умјесто помена својој мајци приложио је Мјесној заједници 1000,00 динара за изградњу пута према гробљу у Петровцу. Мјесна заједница се захваљује.

АНЕГДОТЕ

ТАК ДА ЗНА

— Уопште не могу да замислим што бих радио без вас — каже директор одушевљен новом секретарicom.

— А тек да знате шта бисте могли да урадите са мном! — одговара она.

НИЈЕ ИМАО ВРЕМЕНА

— Зар си у новим панталонама пао у блато?

— Пита мајка синчића.

— Било је то тако бројко да нисам имао времена да их скинем.

ЖАЛИ СЛУЧАЈ

У кући звони телефон.

— Молим те — каже муж — ако неко пита за мене, реци: „Жалим, мој муж није код куће.“

Жена подиже слушницу, ослушнује, па рече:

— Жалим, мој муж је данас код куће.

ПОКЛОН

Кад је Орсон Велс био још непознат, а имао је намјеру да своју вјерсници пошаље поклон за рођендан, у недостатку новца, он сmisли origi-

налчу идеју. Спаковао је огромну кутију у којој се налазила цедуљица на

Казали су...

СВЕ ОСТАЛО јЕ ПРОЛАЗНО

ФРИДРИХ НИЧЕ: Прво питање које један мушкирац треба да постави себи прије него што ће ступити у брак јесте: „Хоћу ли до старости моћи да подносим разговор са овом женом?“ Све остало у браку је пролазно.

БЕКОН: Себичњаци су у стању да запале туђу кућу само да би за себе испржили јаје.

ЛИКОК: Заиста је жалосно кад жена своја права искуства доживи тек са бурмом на руци.

САРТР: Кад зарате богаташи, сиромаси су они који умиру.

СОМЕРСЕТ МОМ: Савјест је шпијун у средишту утврђења нашег јаја.

АШ ШАЛОМ: Жене које су биле чувене по својој чедности биле су обичне глумице.

Нацрт одлуке о измјенама и допунама Статута општине Будва

На основу члана 281. Статута општине Будва („Службени лист СРЦГ“ — општински прописи, број 16/78), Скупштина општине Будва, на заједничкој сједници свих вијећа, од 12. фебруара 1981. године, донијела је

Нацрт одлуке о измјенама и допунама Статута општине Будва

Члан 1.

У Статуту општине Будва („Службени лист СРЦГ“ — општински прописи, број 16/78), послије члана 7. додаје се нови члан 7-а који гласи:

„Члан 7-а.

Сви органи власти и самоуправљања и други носиоци самоуправних, јавних и других друштвених функција у Општини обезбеђују, у оквиру својих права, дужности и одговорности, отваривање интереса радничке класе и свих радних људи у друштвено-економским и политичким односима социјалистичког самоуправљања, а посебно у делегатском систему, и услове за остваривање права, обавеза и одговорности радних људи и грађана у самоуправним и другим организацијама и заједницама.

Организација, састав и начин рада колективних органа власти и самоуправљања у општини уређују се тако да се обезбеђују колективни рад и одлучивање, лична и заједничка одговорност и равноправност чланова тих органа у остваривању њихових права, дужности и одговорности утврђених Уставом, односно Статутом и законом“.

Члан 2.

Послије члана 164. додаје се ново поглавље 8-а са два нова члана који гласе:

„8-а Друштвени савјети.

Члан 164-а

Ради остваривања организованог друштвеног утицаја на обезбеђивање демократског самоуправног друштвеног одлучивања досљедним примјењивањем делегатског система, ради организованог стваралачког подстицаја развоја социјалистичких самоуправних друштвено-економских и политичких односа, као и ради што ширег друштвеног утицаја на остваривање функције власти и утврђивање и спровођење политике и управљање другим друштвеним пословима, органи друштвено-политичке заједнице, друштвено-политичке организације, друге самоуправне организације и заједнице и друштвене организације утврђене договором ставних учесника друштвених савјета, могу заједнички у остваривању својих права, обавеза и одговорности, образовати друштвене савјете.

Друштвени савјети образују се као облик организовања демократске размјене и усклађивања мишљења, међусобне сарадње и консултације о начелним питањима утврђивања и спровођења политике и развоја социјалистичких самоуправних односа, као и ради пружања помоћи у припремању, доношењу

и извршавању друштвених и самоуправних одлука.

Члан 164-б

Друштвени савјети се образују као општински друштвени савјети и као друштвени савјети управе за поједине управне области или за поједине органе управе.

Општински друштвени савјети

ше у складу с Уставом, законом, Статутом и другим прописима.

Сви органи власти и самоуправљања и други носиоци самоуправних, јавних и других друштвених функција дужни су да врше своја права и дужности тако да се омогућава остваривање друштвене контроле над њиховим радом“.

Предсједници вијећа за свој рад одговорни су вијећу и Скупштини.

Члан 7.

Члан 307. мијења се и гласи:

„Скупштина има секретара, кога именује и разрјешава на заједничкој сједници свих вијећа.

Секретар Скупштине помаже предсједнику Скупштине и предсједницима вијећа у припремању и организовању сједница Скупштине и вијећа.

Секретар Скупштине именује се на четири године.

У случају одсутности, секретар Скупштине замјењује лице које одреди предсједник Скупштине.

За свој и рад Службе за скупштинске послове секретар одговара Скупштини“.

Члан 8.

Чланови 308, 309. и 310. се бришу.

Члан 9.

Члан 326. мијења се и гласи:

Број и састав Извршног одбора утврђује се посебном одлуком Скупштине.

Чланове Извршног одбора, општинске функционере који руку воде општинским органима управе и општинским организацијама који улазе у састав Извршног одбора бира, односно именује и разрјешава Скупштина на предлог Комисије за избор и именовања.

Предсједника Извршног одбора бира и разрјешава Скупштина из реда чланова Извршног одбора на предлог Друштвено-политичког вијећа.

Претходни поступак предлаже кандидата за избор предсједника и чланова Извршног одбора спроводи се у Социјалистичком савезу радног народа Општине Будва.

Предсједнику и члановима Извршног одбора изабраним или именованим из реда делегације преостаје мандат у делегацији“.

Члан 10.

Члан 327. мијења се и гласи:

„Извршни одбор бира, односно именује Скупштина, послије конституисања, на заједничкој седници свих вијећа.

Чланови Извршног одбора бирају се, односно именују на четири године, а, изузетно, поједини чланови Извршног одбора могу бити бирани, односно именовани два пута узастопно на исту функцију.

Предсједник Извршног одбора бира се на двије године и не може бити поново биран на исту функцију у току трајања мандата Извршног одбора, нити два пута узастопно.

Друштвено-политичко вијеће претходно одлучује о постојању оправданих разлога за одступања од начела ограничења поновног избора из става 2. овог члана“.

Члан 11.

Члан 328. мијења се и гласи:

„Предсједник и чланови Извршног одбора могу затражити да бу-

(Наставак на 2. страни)

Члан 4.

У члану 301. став 1. бришу се ријечи: „а може имати и потпредсједника“, као и даље у тексту Статута бришу се ријечи „потпредсједник“.

Члан 5.

Члан 302. мијења се и гласи:

„У случају одсутности, предсједника Скупштине замјењује предсједник Вијећа удруженог рада“.

Члан 6.

Члан 305. мијења се и гласи:

„Предсједник Скупштине бира се из реда делегата, а предсједници вијећа из реда делегата одговарајућих вијећа, на вријеме од једне године и не могу бити поново бирани на те функције у току трајања мандата Скупштине, нити два пута узастопно.

За свој рад предсједник је одговоран Скупштини.

Нацрт одлуке о измјенама и допунама Статута општине Будва

(Наставак са 1. стране)

ду разријешени од дужности прије истека мандата.

Извршни одбор може поднijети колективну оставку ако оцијени да више није у стању да успјешно врши повјерене функције утврђене Уставом законом и Статутом.

Комисија за избор и именовања може Скупштини предложити разријешење од дужности поједињих чланова Извршног одбора и прије истека мандата. Предлог за разрење од дужности мора бити предложен у писменом облику".

Члан 12.

У члану 342. став 2. бришу се ријечи: "Ови функционери могу бити именовани два пута узастопно".

Члан 13.

У члану 346. став 3. мијења се и гласи:

"Надлежност, организација и рад посебних органа и служби, врјеме трајања мандата и ограничење поновног избора, односно именовања уређује се законом и другим прописима".

Члан 14.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЦГ" — општински прописи.

Број 0101—12/3—81
Будва, 12. фебруар 1981. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БУДВА

Предсједник
Предраг Ђулафић, с. р.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

На предлог Друштвено-политичког вијећа, Скупштине општине, на заједничкој сједници свих вијећа, одржаној 23. октобра 1980. године, донијела је одлуку да се приступи промјени Статута Општине Будва.

Та одлука упућује на то да се промјене Статута односе у смислу предлога Друштвено-политичког вијећа: "а ради досљеднијег остваривања начела о колективном раду, одлучивању и одговорности и примјени једногодишњег мандата предсједника и предсједавајућег".

На истој сједници образована је Комисија са задатком да изради Нацрт одлуке о промјени Статута општине Будва и достави га Скупштини на разматрање.

Приликом рада на промјени Статута Комисија је имала у виду, појединачно, да остави у саставу општине самоуправљање и да у саставу општине уврши власт и одговорност у области вршења власти и самоуправљања, широку активност вођењу у највишим друштвеним и политичким органима у Федерацији, Републици и Општини, као и Заједници општина СРЦГ.

На опредјељење Комисије у појединим рјешењима измјена и допуна Статута општине у Нацрту одлуке битно су утицала, у једном дијелу, дата рјешења у Нацрту а-

мандмана на Устав СРЦГ, утврђеним на сједници Скупштине СРЦГ, крајем октобра прошле године.

Комисија је имала у виду да ће се истовремено водити јавна расправа о Нацрту амандмана на Устав СФРЈ, о Нацрту амандмана на Устав СРЦГ и о Нацрту одлуке о измјенама и допунама Статута општине Будва. Овако вођена расправа омогућиће ширу, отворенију и садржајнију расправу, а тим и значајнијем утицају радних људи и грађана на понуђена рјешења у Нацрту одлуке, што ће несумњиво допријећи квалитету њеног дефинитивног утврђивања и доношења.

Да би се имао шири увид на садржај датих измјена и допуна Статута општине у Нацрту одлуке, појединачно, Комисија је сматрала потребним и да их образложи:

Члан 1.

У глави I — ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ СТАТУТА — иза члана 7. уградијен је нови члан 7-а. Он, у основи, садржи дио одредаба Нацрта амандмана VI на Устав СРЦГ. Њиме се жели истаи обавеза свих органа власти, самоуправљања и носиоца других самоуправних, јавних и других друштвених функција да обезбедије остваривање интереса радничке класе и радних људи у свим процесима и односима у општини. Дакле, не само у Скупштини општине и њеним органима, већ у свим самоуправним и другим организацијама и заједницама, а посебно у делегатском систему.

Други став овог члана упућује на облик организације, састав и начин рада колективних органа власти и самоуправљања из чега треба да резултира равноправност чланова органа при одлучивању, лична и заједничка одговорност за донесене одлуке.

Члан 2.

У глави V — САМОУПРАВЉАЊЕ У ОПШТИНИ — додато је ново подглавље „8-а Друштвени савјети“. Пошто сва тијела до сада нису била предвиђена Статутом, а практика је показала њихов значајан друштвени утицај на правце развоја у областима где су образованы код ширих друштвено-политичких заједница, а и у Општини Будва, за обнову и изградњу, где већ постоји такав савјет.

Опјењујући њихов значајан утицај, а тиме и потребу за постојањем Скупштине СР Црне Горе, у 1980. години, донијела је и посебан Закон о друштвеним савјетима.

У Нацрту одлуке дата је могућност образовања друштвених савјета, као општинских друштвених савјета и друштвених савјета управе.

Уколико се договорно оцијени потреба за образовањем друштвених савјета, то ће се учинити посебном одлуком Скупштине општине.

Члан 3.

У члану 3. Нацрта одлуке јаче је истакнуто и детаљније утврђено питање личне одговорности сваког члана за рад колективног органа, за рад и одлуке тог органа, као и

лична одговорност делегираних чланова за рад у другим органима и тијелима, у односу на понашање у оквиру датих овлашћења и смјерници сагласно начелима делегатског одлучивања.

Посебно је истакнута дужност органа власти, самоуправљања и носиоца других друштвених функција да своја права врши тако да омогућије утицај друштвене контроле над њиховим радом.

Члан 4.

Овим чланом бришу се одредбе Статута о могућности постојања потпредсједника Скупштине општине. Ова могућност постојала је у досадашњем Статуту. Међутим, у пракси није остваривана. С обзиром на ограничење трајања мандата ове функције, сматра се да ни у наредном периоду нема потребе за ову функцију, а тиме ни сврхе да се налази у Статуту.

Члан 5.

У члану 5. Нацрта одлуке регулисано је да, у случају евентуалне сједствености, предсједника Скупштине, замјењује, као и до сада, предсједник Вијећа удруженог рада.

Члан 6.

Овим чланом утврђене су одредбе о ограничењу времена трајања функције предсједника Скупштине и предсједника вијећа. Опредјељење за трајање функције од једне године у току трајања мандата Скупштине, односно вијећа, нити два пута узастопно, полази од одредба Нацрта амандмана VII и VIII на Устав СРЦГ".

Члан 7.

Овај члан односи се на секретара Скупштине општине, по коме, у основи, остају досадашње одредбе Статута, с тим што се бришу одредбе о постојању секретара вијећа, који и до сада нису били именовани, а не опјењује се потреба ни убудуће.

Допуњене су одредбе о пословима, задацима и одговорности секретара Скупштине.

Члан 8.

Овим чланом бришу се одредбе о Предсједништву Скупштине општине, које су биле опрећене чланом 308, 309, и 310. Статута. Сматра се да нема основа ни потребе за постојање Предсједништва Скупштине, као тијела Скупштине за послове и задатке који су били пре донесени у Статуту. Вјероватно ће постојати потреба неких облика договора предсједника Скупштине и предсједника вијећа око питања усклађивања и програмирања рада вијећа и о сличним пословима. То се може сматрати као метод рада и сарадње и регулисати пословником.

Члан 9.

Чланом 9. Нацрта одлуке мијењају се одредбе члана 326. Статута, које се односе на Извршни одбор. Битна промјена овог члана односи се на предлагашење чланова Извршног одбора. То право по Статуту имаје кандидат за предсједника Извршног одбора на основу

мишљења Комисије за избор и именовања. У Нацрту одлуке ово се право одузима кандидату за предсједника Извршног одбора, а даје Комисији за избор и именовања.

Друга новина односи се на избор предсједника Извршног одбора. Он се бира из реда чланова Извршног одбора, док је по одредбама Статута кандидат за предсједника Извршног одбора био посебно предложен, ван оквира лица пре двијених за чланове Извршног одбора.

Претходни поступак за предлагашење кандидата за избор предсједника и чланова Извршног одбора спроводи се у ССРН, док је по Статуту то вршено уз претходну консултацију Координационог одбора.

Члан 10.

Овај члан односи се на ограничење времена трајања мандата предсједника и чланова Извршног одбора. Најбитнија промена је што се предсједник Извршног одбора бира на двије године, уместо раније на четири, као и што се не може два пута узастопно бирати на ту функцију, док је то раније могло бити.

Друга промјена односи се на ограничење поновног избора чланова Извршног одбора, тако што се бирају на четири године, а само изузетно поједињи чланови Извршног одбора могу бити поново именовани, док је по Статуту ова могућност постојала два пута узастопно, а изузетно и три пута.

Члан 11.

Одредбама члана 11. Нацрта одлуке регулисана је могућност разређења од дужности предсједника и чланова Извршног одбора прије истека мандата. Предвиђа се да предсједник и чланови Извршног одбора могу затражити да буду разрешени од дужности прије истека мандата. Затим се предвиђа да Извршни одбор може поднijети колективну оставку, када оцијени да више није у стању да успјешно остварује своју друштвену функцију. Дато је овлашћење Комисији за избор и именовање да може предложити Скупштине општине разређење о дужности поједињих чланова Извршног одбора и прије истека мандата, с тим да предлог мора бити образложен у писменом облику. Брисане су одредбе Статута којима је био овлашћен предсједник Извршног одбора да може предлагати Скупштини разређење од дужности поједињих чланова Извршног одбора.

Члан 12.

Овим чланом бришу се одредбе у ставу 2. члана 342. Статута по којима су се функционери Скупштине могли именовати два пута узастопно.

Члан 13.

Овим чланом допуњују се одредбе става 3. члана 346. Статута о трајању мандата и ограничењу поновног избора посебних органа (судија, правобранилац), која се питања уређују законом и другим прописима.